

BDO NEWS

PROSINEC 2020 - ČÍSLO 12

WWW.BDO.CZ

HLAVNÍ DAŇOVÉ A ÚČETNÍ
ZMĚNY 2021

NA STRANĚ 2

PROVÁDĚNÍ FYZICKÝCH INVEN-
TUR V DOBĚ KORONAVIRU

NA STRANĚ 3

PŘEHLED PLÁNOVANÝCH
WEBINÁŘŮ

NA STRANĚ 6

ÚVODNÍK

Vážení čtenáři,
rád bych vám ke konci roku popřál především hodně zdraví. Spojení „zdraví“ a letošní pandemie nás všechny pobídla více než kdy jindy k hlubšímu zamyšlení se nad prioritami života. Letošní rok přinesl mnoho nových situací nejen v podnikání, ale i v osobním životě, v našich rodinách. Velice by mě potěšilo, kdybyste při štědrovečerním stole mohli říci, že výzvy letošního roku jste úspěšně zvládli. Vaše podnikání je odolnější vůči krizím, digitalizace vás posunula o skok dále a především ve

vašich rodinách cítíte daleko větší soudržnost a lásku k bližním, třeba i díky tomu, že jste věnovali více pozornosti pochopení druhých, své trpělivosti, ochotě pomoci, obětavosti. Dovolte mi závěrem, abych vám jménem celého týmu BDO poděkoval za dosavadní spolupráci a do dalšího roku popřál pevné zdraví, hodně štěstí a úspěchů.

Zenon Folwarczny
Partner

OBSAH

- ▶ Hlavní daňové a účetní změny 2021
- ▶ Provádění fyzických inventur v době koronaviru
- ▶ Nový zákon o znalcích: Pohled očima znalce, právníka a podnikatele
- ▶ Seriál o kybernetické bezpečnosti: Zvyšování povědomí uživatelů o kybernetických útocích představuje důležitý prvek zabezpečení sítě
- ▶ Investiční fondy – změny ve vykazování finančních nástrojů v souladu s IFRS
- ▶ Přehled našich plánovaných webinářů

BDO CZECH REPUBLIC

- ▶ Audit, Daně, Účetnictví & Mzdové poradenství, Právo, IT a Znalectví
- ▶ Téměř 450 odborníků
- ▶ 35 certifikovaných daňových poradců, 30 certifikovaných auditorů, 5 certifikovaných znaleckých expertů
- ▶ 6 kanceláří v České Republice

PF 2021

BDO

BDO

HLAVNÍ DAŇOVÉ A ÚČETNÍ ZMĚNY 2021

V následujícím článku Vám přinášíme přehled nejdůležitějších změn v daňové oblasti pro rok 2021. Tento článek připravujeme v době, kdy jsou některá ustanovení tzv. daňového balíčku stále v legislativním procesu (konkrétně k datu 10.12.2020 byla novela zákona o daních z příjmů s pozměňovacími návrhy Senátem do Poslanecké sněmovny vrácena k projednání) a jejich finální znění tedy může být odlišné.

Daň z příjmů fyzických osob

Změny ve schvalovacím procesu:

- ▶ Zrušení superhrubé mzdy a solidární daně (týkala se jen závislé činnosti a OSVČ).
- ▶ Zavedení dvou sazeb daně pro veškeré příjmy zdaňované v daňovém přiznání s výjimkou kapitálových příjmů ze zahraničí (např. dividendy či úroky ze zahraničí). Současný návrh obsahuje sazbu 15 % do limitu 48násobku průměrné mzdy (1 701 168 Kč v roce 2021) a 23 % nad tento limit.
- ▶ Postupné zvýšení základní slevy na poplatníka v příštích dvou letech.

Již schválené změny:

- ▶ Prodloužení časového testu pro osvobození příjmu z prodeje nemovitých věcí z 5 na 10 let, pro nemovité věci pořízené po 31. prosinci 2020.
- ▶ Snížení ročního limitu odčitatelných úroků z hypoték z 300 000 Kč na 150 000 Kč, platí pro financování bytových potřeb obstaraných po 31. prosinci 2020.
- ▶ Paušální daň pro OSVČ s příjmy do 1 000 000 Kč, oznámení o uplatnění režimu musí být podáno do 10. ledna 2021.

Daň z příjmů právnických osob

Změny ve schvalovacím procesu:

- ▶ Stravenkový paušál neboli možnost společnosti poskytnout svým zaměstnancům vedle papírové stravenky také peněžitý příspěvek na stravování.
- ▶ Změna v periodicitě podávání formuláře pro oznámení osvobozených příjmů plynoucích do zahraničí dle § 38da ZDP, a to na jednou ročně (do konce ledna následujícího roku), a dále změna v limitu pro povinnost takové osvobozené příjmy nahlašovat z dosavadních 100 000 Kč na 300 000 Kč za kalendářní měsíc.
- ▶ Zrušení povinnosti daňově odpisovat nehmotný majetek (dlouhodobý nehmotný majetek tak bude účtován přímo do nákladů).
- ▶ Zvýšení hranice pro zařazení investice mezi hmotný majetek pro účely ZDP a technické zhodnocení na 80 000 Kč.
- ▶ Zkrácení doby odpisování, neboli zavedení mimořádných odpisů pro hmotný majetek zařazený v 1. a 2. odpisové skupině a pořízený v období od 1. ledna 2020 do 31. prosince 2021.

Účetnictví

- ▶ V rámci navrhované změny zákona o účetnictví bude možné splnit povinnost zveřejnění účetní závěrky prostřednictvím správce daně z příjmů. Jakmile dojde k podání daňového přiznání k dani z příjmů v elektronické podobě, jehož přílohou je účetní závěrka, správce daně předá účetní závěrku v požadovaném rozsahu rejstříkovému soudu. Správce daně je povinen předat účetní závěrku rejstříkovému soudu v elektronické podobě bez zbytečného odkladu. Povinnost zveřejnit účetní závěrku bude splněna okamžikem podání u příslušného správce daně z příjmů. Dochází k zefektivnění komunikace mezi systémy veřejné správy a dosavadní dva úkony (podání přiznání k dani z příjmů správci daně

a zaslání účetní závěrky rejstříkovému soudu) budou nahrazeny jedním podáním.

DPH

V oblasti DPH bude rok 2021 ve znamení zejména následujících změn:

- ▶ S účinností od 1. ledna 2021 bude zrušena možnost zdaňování nájmu obytných prostor (např. rodinné domy, byty). U pronajímatelů těchto nemovitostí mohou nastat problémy s nároky na odpočet a také se mohou dostat do situace, že určité DPH uplatněné v minulosti budou muset vrátet státu. Více si přečtěte ve speciálním příspěvku [zde](#).
- ▶ S účinností od 1. července 2021 nabude účinnosti evropský balíček ve vztahu k tzv. e-commerce. Bude se jednat o nové režimy pro zaslání zboží konečným spotřebitelům v EU. Současný Mini-One-Stop-Shop se rozšíří a vznikne One-Stop-Shop, který umožní přiznávat DPH ze zaslání zboží do EU pouze v ČR, tj. bez nutnosti registrace v jiném členském státě. Vedle zrušení osvobození od DPH u dovozu malých zásilek (do 22 EUR) vzniknou nové režimy pro dovoz malých zásilek do 150 EUR.

Daňový řád

Dne 1. ledna 2021 nabývá účinnosti rozsáhlá novela Daňového řádu.

Mezi nejvýznamnější body, které novela přináší, patří zejména:

- ▶ Zavedení portálu MOJE daně, elektronizace správy daní
 - Záměrem je elektronizace, modernizace a usnadnění komunikace se správci daně, v této souvislosti se rozšiřuje i využití a funkcionality daňové informační schránky.
 - Podají-li daňové subjekty přiznání k dani z příjmu elektronicky, prodlužuje se jim lhůta na jeho podání o 1 měsíc na 4 měsíce po skončení zdaňovacího období. Toto prodloužení bude možné použít už na přiznání, podávaná za rok 2020.
- ▶ Revize sankčního systému
 - Dochází ke snížení a sjednocení výše úroků, které vznikají daňovým subjektům, i které by měl platit správce daně, a to o cca polovinu proti současnému stavu na repo sazbu ČNB + 8 procentních bodů.
 - Úrok z daňového odpočtu za pozdě vrácený nadměrný odpočet správcem daně daňovému subjektu bude v poloviční výši (repo sazba ČNB + 4 procentní body).
 - Toleranční doba za pozdní úhradu daně se zkracuje ze 4 pracovních dnů na 3 kalendářní dny, přičemž úrok do výše 1 000 Kč se nepředepíše. Toleranční doba za pozdní podání daňového tvrzení zůstává 5 pracovních dnů a pokuta se nepředepíše, pokud nedosáhne 1 000 Kč,
 - Nově se zavádí možnost požádat o prominutí pokuty za pozdní podání daňového tvrzení.
- ▶ Změna kontrolních postupů
 - Systém osobního projednání zahájení daňové kontroly a její ukončení se mění - správce daně může proces zahájení a ukončení daňové kontroly provést elektronicky, např. doručením do datové schránky daňového subjektu.
 - Správce daně může kdykoli přejít z postupu k odstranění pochybností do daňové kontroly.
- ▶ Záloha na nadměrný odpočet
 - Zavádí se institut zálohy na nadměrný odpočet, který umožňuje dílčí výplatu nárokovaného daňového odpočtu, pokud výše zálohy dosáhne alespoň 50 000 Kč. Správce daně tak bude zdržovat a prověřovat jen tu část odpočtu, o které bude mít pochybnosti.
 - Správce daně předepíše zálohu bez zbytečného odkladu, pokud jsou naplněny podmínky pro vznik zálohy, a zálohu vrátí do

15 dnů ode dne jejího předepsání.

► Další změny

- Mezi další změny patří např. povinnost daňové správy stanovit daňové formuláře formou vyhlášky nebo u fyzických osob možnost požádat o přidělení vlastního identifikátoru do kmenové části daňového identifikačního čísla (dosud je to rodné číslo).

Zenon Folwarczny
zenon.folwarczny@bdo.cz

PROVÁDĚNÍ FYZICKÝCH INVENTUR V DOBĚ KORONAVIRU

Aktuální situace týkající se pandemie SARS COVID-19 nás neomezuje pouze v osobním životě, ale může způsobit komplikace i při plnění pracovních úkolů.

Konec roku je u většiny společností spojen s prováděním fyzické inventury dlouhodobého majetku a zásob. V současné době bohužel není výjimečná situace, že není možné plánovaný termín pro provádění inventury dodržet. Nejčastěji se jedná o neočekávanou karanténu celého pracoviště nebo jednotlivých zaměstnanců, kteří se mají inventarizace účastnit.

V tomto článku bychom rádi upozornili na některé možnosti, jak se s danou situací vypořádat.

V úvodu je potřeba zdůraznit, že zákon o účetnictví č. 563/1991 Sb (ZoÚ), který v paragrafu 30 celý proces provádění inventarizací popisuje, nebyl v souvislosti s pandemií novelizován a pro účetní jednotky tak nadále povinnost provést fyzickou inventuru u majetku, u kterého lze vizuálně zjistit jeho existenci, trvá.

S tím, jak se počet nakažených pomalu snižuje, tak můžeme doufat, že se situace uklidní a omezení pohybu osob bude ubývat. Proto by pro některé společnosti mohlo být zajímavé aplikovat minimálně pro aktuální účetní období variantu uvedenou v §30 odst. 6 písm. b) ZoÚ, podle které je možné ukončit inventuru nejpozději dva měsíce po rozvahovém dni. **To znamená u společností s rozvahovým dnem 31. prosince ukončit inventuru do konce února následujícího roku.**

Stejně jako v případech, kdy inventura probíhá před rozvahovým dnem (může probíhat až 4 měsíce předem), je však pro účely prokázání zůstatku k rozvahovému dni potřeba provést rekapitulaci přírůstků a úbytků, které nastaly mezi dnem provádění inventury a rozvahovým dnem a proúčtovat případné inventurní rozdíly.

I když všichni doufáme, že aktuální situace okolo pandemie brzy pomine a my se vrátíme k normálnímu způsobu života, přesto upozorňuji ještě na jednu variantu, jak se vypořádat s organizačními problémy při provádění fyzické inventury. Tato možnost by byla pro ty, co ji doposud neaplikují využitelná až v dalším období a jedná se o tzv. **průběžné inventury**. Tato možnost je upravena v §29 ZoÚ.

Průběžnou inventarizaci mohou účetní jednotky provádět pouze u zásob, u nichž účtují podle druhů nebo podle míst jejich uložení nebo hmotně odpovědných osob, a dále u dlouhodobého hmotného movitého majetku, jenž vzhledem k funkci, kterou plní u účetní

jednotce, je v soustavném pohybu a nemá stálé místo, kam náleží. Termín této inventarizace si stanoví sama účetní jednotka. Každý druh zásob a uvedeného hmotného majetku musí být takto inventarizován alespoň jednou za účetní období.

Ať již provádíme inventarizaci průběžnou či periodickou, tak vždy je potřeba zabezpečit, aby výstupem byly inventurní soupisy, které obsahují všechny povinné náležitosti uvedené v §30 odst. 7 ZoÚ. Je potřeba upozornit ještě na jednu důležitou povinnost související se samotným procesem provádění inventur. Aby inventura plnila svoji kontrolní funkci, pro kterou je prováděna, není možné ji správně a zodpovědně provést bez inventarizační komise. Není tedy možné, aby inventurní soupisy vyhotovila na základě provedené inventury pouze osoba, která s majetkem, který je předmětem inventury, během celého účetní období hospodaří a která má například i podepsanou hmotnou odpovědnost. Fyzickou inventurou by měla být pověřena vždy osoba, která je z pohledu inventarizovaného majetku nezávislá.

Samotnou otázkou je pak přítomnost auditora u fyzických inventur klienta. Jak jistě většina z Vás ví, jsme z pozice auditora povinni se vlastními auditorskými procedurami přesvědčit o tom, jakým způsobem fyzická inventura u klienta probíhá.

Nejjednodušší možností v tomto případě je naše přítomnost v momentě, kdy fyzické inventury skutečně probíhají. **V případě, když není v výše uvedených karanténních důvodů naše přítomnost u fyzických inventur možná, existuje ještě možnost ověřit zůstatky jednotlivých položek zásob pomocí dodatečných procedur.**

Pro tyto účely si vyžádáme doklady o inventuře a provedeme auditorské postupy u transakcí, které se mezi datem konání inventury a okamžikem provedení dodatečných postupů uskutečnily, tak abychom získali dostatečné a vhodné důkazní informace o existenci a stavu zásob. Další variantou, jak je možné z pozice auditora dostatečné důkazní informace získat, je **provedení inspekce auditora pomocí video zařízení**. Tato varianta je ze všech třech možností technicky nejkomplicovanější, proto ji zmiňujeme až jako poslední variantu, v určitých případech je však možné ji využít.

Pokud žádnou z výše uvedených procedur nebude možné do data vydání zprávy provést, máme jako auditori povinnost modifikovat výrok ve zprávě auditora v souladu s příslušnými auditorskými standardy. Tuto skutečnost jsme povinni v předstihu komunikovat s vedením účetní jednotky.

Jak z celého článku vyplývá, je možné i v současné komplikované době proces fyzické inventury zvládnout. Pokud budete mít specifické dotazy, týkající se průběhu inventur ve vaší společnosti, neváhejte se obrátit na manažera či auditora BDO, který audit u Vás provádí, tak abychom společně našli ideální variantu a audit bez problémů dokončili.

Oldřich Bartušek, Lucie Johaniková
oldrich.bartusek@bdo.cz, lucie.johanikova@bdo.cz

COVID-19

Přehled podpor a opatření v zemích střední a východní Evropy

VÍCE INFORMACÍ

NOVÝ ZÁKON O ZNALCÍCH: POHLED OČIMA ZNALCE, PRÁVNÍKA A PODNIKATELE

V lednu 2021 vstupuje v účinnost nový zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavách (zákon č. 254/2019 Sb.).

Bohužel stát rezignoval na změnu znalecké legislativy jako celku, a řeší jen zákon o znalcích a prováděcí vyhlášky. Zákon ukládá mnoho formálních povinností. I tyto povinnosti mají přispět k kvalitnějším znaleckým posudkům. **Jaké jsou tedy zásadní změny oproti předcházející právní úpravě?**

Pohled znalce

Znalecké ústavy se nově rozdělují na **znalecké kanceláře (obchodní korporace)** a **znalecké ústavy (většinou veřejnoprávní korporace)**. Důležitý je rozdíl v účasti znalců. Znalec, který pracuje ve znalecké kanceláři, nemůže vykonávat činnost samostatně. Avšak znalec může vykonávat činnost samostatně, a navíc být účasten v neomezeném počtu znaleckých ústavů. Zákon tak favorizuje znalecké ústavy. Přestože soud hodnotí důkazy (i znalecké posudky) volně, zákon staví ústavy do role kvalifikovanějších. Ve znalecké kanceláři musí být 2 znalci v ústavu jen 1 znalec. Tedy zákon ani nepožaduje větší kvalitu po znaleckém ústavu.

Znalecká činnost bude nově nákladnější a mnohem administrativně náročnější. Znalci, kanceláře i ústavy musí být pojištěni. Vstupní zkouška (zkouška, kterou bude muset uchazeč o znalecké razítko absolvovat) bude zpoplatněna částkou minimálně 8 000 Kč. Zákon klade větší nároky na administrativu znalce. Znalec vyplňuje znalecký deník on-line. Vznikla centrální evidence posudků - to znamená, že je jedna velká databáze, do které všichni znalci on-line zapisují své posudky. Údaje o posudku se zapisují minimálně natřikrát (v den zadání posudku, v den vypracování posudku, v den přiznání znalečného). Znalecký posudek má mnoho formálních náležitostí, které jsou uvedeny v zákoně a v prováděcí vyhlášce. Znalec musí dodržovat lhůty, nedodržení lhůt je sankcionováno, i když není úmyslné. Znalec musí být pojištěn. Znalec se nově může dopustit 15 přestupků. Jen jeden z 15 přestupků se týká nesprávnosti znaleckého posudku.

Pohled právníka - advokáta

Definice znalecké činnosti nezaručuje mlčenlivosti znalce v případě, kdy se znalec nedohodne se zadavatelem na vypracování posudku. Textace zákona připouští výklad, kdy se může u soudu použít posudek, který si objednal u znalce advokát, a to proti vůli advokáta. Znalec bude povinen posudek na žádost orgánu veřejné moci osobně stvrdit (§ 28, odst. 6) posudek, který vyhotovil. Zákon již neříká, že se to týká jen posudků zpracovaných pro orgány veřejné moci. Znalci povedou elektronickou evidenci svých posudků, kterou bude centrálně spravovat ministerstvo spravedlnosti a může umožnit do evidence nahlédnout orgánům státní správy. Evidence obsahuje informace o připravovaném či již vyhotoveném posudku. I když advokát nechce posudek použít. A pokud orgán zjistí, že znalec vydal posudek, který není založen ve spisu z této evidence, může znalec jít posudek obhajovat. **Riziko zde pro advokáty a jejich zákazníky vidím hlavně v trestních řízeních.**

Je to zvláštní, ale pozitivní jsou v tom, co nakonec návrh zákona neobsahuje - měl být totiž zrušen § 127a občanského soudního řádu. Znalecký posudek v civilním řízení obstaraný stranou sporu měl být jen listinným důkazem. S tím by se soudy vypořádaly snadněji. Takto musí vysvětlovat v rozsudku, který z několika konkurenčních posudků nakonec využijí jako podporu pro svá rozhodnutí. Pro soudce je to náročnější. Ale jeho zrušení se bude navrhnout jistě i nadále v rámci jiných zákonů. Toto vnímám jako zkrácení práv účastníků řízení.

U soudců očekávám nárůst agendy, v okamžiku kdy budou muset hlásit přestupky znalců na ministerstvo. Protože posudek bude velmi strukturovaný (bude obsahovat cca 8 částí), soudci si od toho slibují jednodušší porovnávání posudků, a tedy i jednodušší vyhodnocení jeho kvality. Mnohdy se stává, že soudci musí posuzovat dva a více konkurenčních posudků. A zde vidí nástroj k posuzování.

Pohled podnikatele

Znalec není jenom expert, je také podnikatel. Musí uživit sebe, svůj tým, kancelář, profesní vzdělávání. Přitom hodinová sazba se nezvýšila posledních 17 let a po navýšení se má pohybovat nově mezi 500 – 700 Kč. Bohužel ke konci listopadu ještě neexistují prováděcí vyhlášky. Zákon byl uveřejněn ve sbírce zákonů v říjnu 2019, a ministerstvo spravedlnosti dosud nevydalo prováděcí vyhlášky. Zákon nově ukládá znalci mnoho povinností, a nedodržení těchto povinností sankcionuje jako přestupek. Celkem se znalec může dopustit 15 přestupků, přičemž jen jeden (!) uvaluje na znalce sankci za nepravdivý posudek. Ostatní přestupky nemají na pravdivost posudku vazbu. Znalci se budou usilovněji hádat. Bude urputnější dohadování o znaleckou odměnu. Pokud totiž znalec vyúčtuje znalečné, a soud mu ho nepřizná v plné výši (například na žádost strany sporu), pak se znalec dopouští přestupku. Pokud znalec dvakrát chybně vyúčtuje znalečné, pak se dopouští přestupku opakovaně. To může být důvod pro ztrátu znaleckého oprávnění. Navíc pokuty za přestupek jsou značné a dosahují až 500 000 Kč. Trestání znalců je drakonické. Ceny za znalecké posudky se zvýší. Jejich vyhotovení bude náročnější, i formalisticky náročnější. Dle staré úpravy měl mít posudek dvě hlavní části - nálezný a vlastní posudek. Nyní má mít formalisticky upravenou hlavní stranu, zadání, výčet podkladů, nálezný, posudek, odůvodnění, závěr. Jak jsme uvedli výše, má podrobnější struktura posudku sloužit k jeho snadnější přezkoumatelnosti.

Nově má orgán veřejné moci (například soud) povinnost oznámit skutečnosti nasvědčující porušení zákona o znalcích ministerstvu. A pokud je znalec činný v případě, kde je hodně emocí a udělá formální chybu, advokát sdělí soudu, že má podezření na porušení zákona. Soudce nebude riskovat, a oznámí to ministerstvu. Aby sám neměl problémy. Počítám zde s nárůstem administrativy, protože ministerstvo to bude muset řešit. A znalce to otráví, a pokud píše posudky tak říkající ze zapálení a zájmu o obor, tak může razítko vrátit.

Závěrem

Z mého pohledu ukládá zákon znalcům mnoho povinností (většinou formálních) pod zbytečně velkými sankcemi. Snaží se vynutit kvalitní znaleckou činnost silou - pohrůzkou trestu. Nijak jim nepomáhá v jejich znalecké činnosti. Nejsou zákonně vyřešeny procesní problémy spojené se znalectvím (obstarávání důkazu znalcem, hodnocení důkazu znalcem a řešení právních otázek znalcem).

Znalce můžeme rozdělit do dvou skupin. **Na znalce, pro které je psaní posudků hlavní obživou, a na znalce z minoritních oborů, kteří napíšou například 2 posudky ročně, ty bych nazval spíše „fanatiky“.** I takoví znalci budou muset dodržovat nová formalistická pravidla. Zákon nerozlišuje mezi znalci profesionály a znalci „fanatiky“. Právě u druhé skupiny vnímám velké riziko odchodu. A problém nastane, když odejdou znalci, kteří jsou z minoritních oborů. To nebude vadit v případech, kdy znalec působí v hlavních oborech (např. oceňování nemovitostí). Bude to velmi vadit v případech, kdy znalec působí v minoritních oborech, a nebude za něj náhrada (např. příčiny parašutistických nehod).

Lukáš Křístek

lukas.kristek@bdo.cz

SERIÁL O KYBERNETICKÉ BEZPEČNOSTI: ZVYŠOVÁNÍ POVĚDOMÍ UŽIVATELŮ O KYBERNETICKÝCH ÚTOCÍCH PŘEDSTAVUJE DŮLEŽITÝ PRVEK ZABEZPEČENÍ SÍTĚ

V oblasti IT bezpečnosti se vždy velká pozornost směřuje na zabezpečení sítě formou různých prvků zajišťujících bezpečnost a tímto směrem také jde velká část nákladů.

Nezapomínejme ale, že lidský faktor je společně s odpovídající lidskou zvědavostí velmi důležitý a zranitelný prvek v kybernetické bezpečnosti. Rizika s tím spojená jsou velmi vysoká a je nezbytné dbát na odpovídající gramotnost uživatelů v oblasti kybernetických rizik.

Podstatným prvkem pro zajištění znalostí je kontinuální vzdělávání uživatelů. Absolvování jednoho kurzu na e-learningu, či formou prezenčního školení není určitě dostačující. Uživatel sice dostane základní informace o potenciálních rizicích, mnohdy také provede test svých znalostí, ale tím je u něj vytvořeno jenom zcela základní povědomí o rizicích.

Ze své zkušenosti vím, že vzhledem k dynamickému vývoji je důležité realizovat průběžné informování uživatelů o potenciálních rizicích, a to nejenom v pracovním prostředí. Vždyť například sociální sítě mohou v celém kontextu představovat také riziko a vytvořit potenciální bránu pro provedení samotného útoku. Když si představíme modelovou situaci, kdy útočník napadne profil uživatele na sociální síti a následně přes něj provede vcelku důvěryhodný útok na jeho kolegy, pak může být jeho dopad útoku vcelku významný.

Z jednoho pohledu je možné chápat směrnice jako papír, které snese vše. Představují ale důležitý předpoklad pro zavedení dalších opatření. Přeci jenom ale, je to závazný rámec požadavků, definující rámec pravidel. Vzhledem k tomu, že mají hlavně podpůrnou roli, nezajistí odpovídající úroveň povědomí uživatelů.

Jako další a velmi významný prvek je nutné považovat školení uživatelů. Realizací školení v ročním intervalu můžeme dosáhnout splnění povinností s interními předpisy, ale bude velmi složité docílit odpovídající úrovně povědomí uživatelů. V této oblasti je zásadní periodicky opakovat problematiku a to lidskou řečí. Lidský faktor je totiž velmi zranitelným článkem a je nezbytné mu věnovat odpovídající péči. Nejenom rizika v rámci pracovní činnosti mohou mít dopad na uživatele. Kromě klasického školení a kontinuální informovanosti uživatelů o nových hrozbách je zásadní forma komunikace, jakou je tato informace předávána. Uživatel jí musí přijmout jako vlastně dobrý nápad na zlepšení. Jak například vysvětlíte uživateli, že nemá používat pořád stejné heslo? Odpověď zní: „velmi špatně“. Riziko můžete ale minimalizovat využíváním více faktorového přihlašování a komunikací a už na firemní úrovni používat takové řešení, které je podporováno například v sociálních sítích. Tím samozřejmě riziko úniku hesla neodstraníte, ale pouze ho minimalizujete.

Martin Hořícký
martin.horicky@bdo.cz

INVESTIČNÍ FONDY – ZMĚNY VE VYKAZOVÁNÍ FINANČNÍCH NÁSTROJŮ V SOULADU S IFRS

Ke konci letošního roku vyprší nejen investičním fondům, ale i několika dalším typům účetních jednotek (investiční společnosti, obchodníci s cennými papíry, penzijní společnosti a jejich fondy) přechodné období, které bylo možné využít k seznámení se s novými účetními standardy.

Novela vyhlášky č. 501/2002 Sb., mění zejména způsob vykazování,

oceňování a uvádění informací o finančních nástrojích (definice pojmu viz IFRS). Postupy, kterými se budou od roku 2021 investiční společnosti a jejich fondy řídit, vycházejí zejména z IFRS 9 Finanční nástroje, dále pak z IAS 32 Finanční nástroje: vykazování a IFRS 7 Finanční nástroje: zveřejňování. Nižší uvádíme nejdůležitější změny, které s sebou novela vyhlášky přináší.

IFRS 9 Finanční nástroje

Finanční aktiva

Finanční aktiva jsou dle IFRS 9 rozdělována dle účelu držení a druhu budoucích peněžních toků z tohoto aktiva do tří základních kategorií, které se liší přístupem k jejich ocenění. Pro správné zařazení finančního nástroje je rozhodující podstata, nikoliv jeho právní forma.

Ocenění	Účel držení aktiva	Druh budoucích peněžních toků
Naběhlá hodnota (AC)	Získání smluvních peněžních toků	Splátky jistiny a úroků
Reálná hodnota s přeceněním účtovaným do ostatního úplného výsledku (FVOCI)	Získání smluvních peněžních toků a prodej finančního aktiva	
Reálná hodnota s přeceněním účtovaným do zisku nebo ztráty (FVPL)	Obchodování a všechna ostatní aktiva nespádající do předchozích kategorií	

Z výše uvedeného vyplývá, že účetní jednotky budou muset u svých portfolií či jejich částí přehodnotit klasifikaci a následně jejich ocenění. Kapitálová finanční aktiva jsou klasifikována a oceňována v kategorii FVPL, pokud není účetní jednotkou zvolena kategorie FVOCI. Účtovat přecenění do kapitálu však není povoleno pro finanční aktiva určená k obchodování. U kapitálových aktiv určených k obchodování tedy ke změně účtování s přechodem na IFRS 9 nedojde. K rozdílnému účtování přecenění po zavedení IFRS 9 může dojít například u účasti s podstatným či rozhodujícím vlivem, u kterých se do konce roku 2020 přecenění účtuje do kapitálu a v příštím roce bude možné učinit rozhodnutí, zda bude přecenění účtováno do kapitálu nebo do hospodářského výsledku daného období.

Finanční závazky

Finanční závazky, mezi které patří například obchodní závazky, přijaté úvěry a půjčky jsou dle IFRS 9 oceněny naběhlou hodnotou (AC). Například u půjček sloužících k investiční činnosti bylo doposud používáno ocenění reálnou hodnotou, v případě neinvestičních půjček (např. u investiční společnosti) hodnotou zůstatkovou. Ostatní závazky se přecení na reálnou hodnotu s dopadem na hospodářský výsledek (změny reálné hodnoty vyplývající ze změny tržních veličin – například u derivátů) nebo s vlivem na ostatní úplný výsledek hospodaření (změny reálné hodnoty vyplývající ze změn úvěrového rizika účetní jednotky). U přecenění na reálnou hodnotu bude nutné v praxi u příslušných finančních závazků rozlišit vliv kreditního rizika a tržních rizik v důsledku jejich odlišného účtování.

IAS 32 Finanční nástroje: vykazování

Pro rozlišení mezi finančním závazkem a kapitálovým nástrojem je klíčový faktor, zda existuje smluvní závazek účetní jednotky poskytnout hotovostní plnění (resp. dodat jiný finanční nástroj). V praxi to může znamenat, že vydané investiční nástroje budou za splnění výše uvedené

podmínky zařazené mezi finanční závazky. Investiční akcie, se kterými je spojeno právo vlastníka na zpětné odkoupení fondem a není s nimi spojeno hlasovací právo na valné hromadě fondu, budou nově vykazovány jako součást cizích zdrojů účetní jednotky.

Vliv zařazení vydaných cenných papírů bude mít také na vykazování účetních případů, které s daným vydaným cenným papírem souvisí (úroky, dividendy, zisky a ztráty). U finančních závazků jsou související účetní případy účtovány v rámci výsledku hospodaření. Jinak je tomu u kapitálových nástrojů, kde je o nich účtováno do kapitálu. Vyplacená dividenda z vydaného investičního nástroje, který splňuje podmínky pro zařazení mezi finanční závazky, již dále nebude snižovat čistá aktiva, ale výsledek hospodaření společnosti.

Model očekávaných ztrát

Podstatou modelu je promítnout do účetnictví ztráty, které jsou očekávány v budoucnu, nikoliv tvorba opravných položek až na základě objektivního důkazu. Opravné položky jsou tvořeny již při vzniku finančního aktiva, tzn. roční očekávaná ztráta, následně finanční aktivum může spadnout při významném nárůstu kreditního rizika či následně úvěrovém znehodnocení do dalších stupňů, kde se vykazují opravné položky odpovídající ztrátám po celou dobu trvání aktiva. U finančních aktiv oceňovaných v amortizované hodnotě a u dluhových aktiv oceněných reálnou hodnotou s vlivem na úplný výsledek hospodaření bude nutné spočítat a uvést v příloze účetní závěrky očekávané ztráty v souladu s IFRS 9.

Účetní jednotka by měla mít provedenu analýzu historických ztrát a vyhodnotit také vývoj finančních aktiv do budoucna. Pro fondy s krátkou investiční historií může být obtížnější analýzu historických ztrát doložit.

Pro určité typy finančních aktiv je možné využít zjednodušený postup. U finančních aktiv s nízkým rizikem je možné tvořit opravné položky pouze ve výši roční očekávané ztráty (může se týkat například neinvestičních pohledávek či pohledávek za bankami. Oproti tomu u obchodních pohledávek a smluvních aktiv vyplývajících z transakcí upravených IFRS 15, které neobsahují významnou finanční složku, mohou být opravné položky účtovány ve výši celoživotních ztrát ihned při prvotním vykázání a nadále nesledovat vývoj rizika těchto pohledávek pro účely přesunů mezi jednotlivými stupni modelu očekávané ztráty. I u zjednodušených postupů je však nutné tvořit opravné položky i k finančním aktivům, které ještě nejsou po splatnosti.

IFRS 16 Leasing

Pokud je fond či investiční společnost v pozici nájemce, vzniká jim u dlouhodobých a významnějších nájemních smluv povinnost účtovat o leasingu (operativním i finančním). V aktivech účetní jednotky bude nutné zachytit práva k užívání, která jsou předmětem leasingových ujednání, a zároveň bude nutné účtovat o závazku, který plyne z povinnosti hradit leasingové platby.

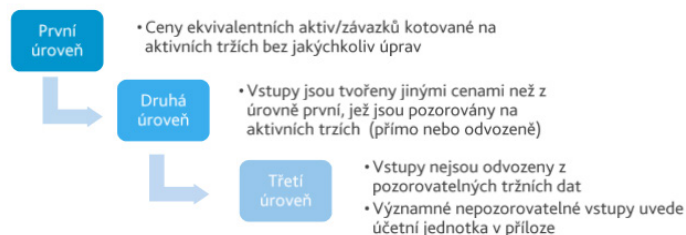
Vliv IFRS 16 očekáváme zejména u investičních společností či obchodníků s cennými papíry, kde bude placené nájemné splňovat podmínky pro jeho účtování uvedené v IFRS 16.

IFRS 7 Finanční nástroje: zveřejňování

Struktura výkazů fondů zůstává nezměněna. Dojde ale k rozšíření požadavků na přílohu účetní závěrky investičních fondů. Příloha účetní závěrky bude doplněna novými informacemi v souladu s IFRS 7, které jsou mnohem rozsáhlejší než dosud zveřejňované požadavky dle vyhlášky.

Zveřejnění reálné hodnoty v příloze účetní závěrky

Nově bude nutné zveřejňovat způsoby výpočtu reálných hodnot včetně jejich úrovně. Pro stanovení reálné hodnoty příslušného finančního nástroje je stanovena třístupňová hierarchie.

Dle IFRS 13 bude nutné zveřejnit v příloze účetní závěrky mimo jiné:

- ▶ Techniky ocenění reálnou hodnotou a vstupní veličiny použité k provedení těchto ocenění; pokud došlo ke změně techniky oceňování, účetní jednotka zveřejní tuto změnu a důvody jejího provedení.
- ▶ U opakovaných oceňování reálnou hodnotu v rámci třetí úrovně bude nutné uvést vliv na hospodářský výsledek nebo ostatní úplný výsledek hospodaření daného období.

Řízení rizik

V příloze účetní závěrky bude potřeba část přílohy zabývající se riziky doplnit, aby poskytovala všechny následující informace: i) jaká rizika jsou s použitými finančními nástroji spojena, ii) jakých finančních nástrojů se jmenovaná rizika týkají a iii) jak jsou zmíněná rizika měřena a řízena. Bude nutné zveřejnit tabulky likvidity, senzitivity na změny úrokových sazeb a cizích měn.

Vykázání srovnatelného období

Dle přechodného ustanovení IFRS 9 bude možné využít tzv. modifikovanou retrospektivní úpravu, kdy se k počátku roku 2021 přepočítají účetní hodnoty a případné rozdíly se zaúčtují proti výsledkům hospodaření z minulých let. Hodnoty srovnatelného období nebude nutné opravovat.

Účinnost a doporučení

Implementace IFRS 9 nemá vliv jen na účetní závěrku společnosti, ale i na provozní a organizační opatření finančních institucí a zásadní je také pro pravidelné zveřejňování NAV. Investiční fondy by měly mít již na začátku nadcházejícího roku připravené účetní systémy a dokumentaci k modelům.

Přejeme Vám úspěšnou implementaci IFRS a v případě potřeby či nejasností jsme Vám k dispozici pro konzultaci.

Lukáš Hendrych, Magdalena Řehořová

lukas.hendrych@bdo.cz, magdalena.rehoroova@bdo.cz

NEZAPOMEŇTE SI ZAPSAT DO KALENDÁŘE: PŘEHLED PLÁNOVANÝCH SEMINÁŘŮ A WEBINÁŘŮ

Připojte se k našim aktuálním školením v bezpečné online formě. Chystáme pro vás semináře o novinkách a aktualitách z oblasti daní, převodních cen, účetnictví a změn legislativy.

Školení můžete absolvovat z Vaší kanceláře nebo z domova z počítače nebo mobilního zařízení. Připojte se jednoduše prostřednictvím odkazu, který Vám po registraci na vybraný seminář zašleme. Z každého semináře pořizujeme záznam, a proto se školení můžete zúčastnit i v případě, že se Vám termín nehodí.

BDO WEBINÁŘ: NOVÝ ZÁKON O ZNALCÍCH – DOPADY NA JEDNOTLIVÉ PROFESE

- ▶ 19. 1. 2021, 9:00 – 11:00

Zveme Vás na online seminář, kde Vám představíme, jaké změny přinese nový zákon o znalcích. S účinností od 1. ledna 2021 se mění zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech. Probereme konkrétní změny a dopady na jednotlivé profese, jako například advokáti, účetní, znalci, úředníci.

BDO WEBINÁŘ: ZKUŠENOSTI S DANĚMI 2020 A NOVINKY NA ROK 2021

▶ 21. 1. 2020, 9:00 – 14:00

Tak, jako každý rok, i letos Vám nabízáme výklad všech hlavních novelizovaných ustanovení pro rok 2021 týkajících se daně z příjmů a daně z přidané hodnoty. Dále připomeneme nejdůležitější změny v návaznosti na podávání daňového přiznání právě za rok 2020. Také nebude chybět souhrn změn a novinek v účetní závěrce

WEBINÁŘ: AKTUÁLNÍ ZMĚNY V OBLASTI PŘEVODNÍCH CEN

▶ 26. 1. 2021, 9:00 – 10:30

Ve spolupráci s Generálním finančním ředitelstvím jsme pro Vás připravili webinář, na kterém probereme hlavní faktory a doporučené změny ve smluvní dokumentaci, které je nutné zvážit v oblasti převodních cen v mezinárodních firmách. S ohledem na skutečnost, že rutinním výrobcům se v důsledku lokálních vládních opatření nemusí podařit pokrýt veškeré fixní náklady, natož pak generovat zisk, bude velmi důležité analyzovat důvody, které k takovému výsledku vedly.